

Al cap dels anys. Militància, presó i exili (1970-1998), d'Àlvar Valls

Presentació

Aquest llibre és el relat de les meves vivències del període de sis anys (1970-1976) en què vaig militar al Front Nacional de Catalunya, del període d'un any (1976-1977) en el qual vaig estar enquadrat a l'organització militar coneguda amb el nom d'EPOCA, i del període posterior de vint anys (1977-1998) en què, després d'haver estat detingut i empresonat, vaig viure exiliat a París i a Andorra.

La idea d'escriure aquesta narració em va ser suggerida per gent del meu entorn ja des dels primers temps d'exili, i jo l'havia descartada repetidament, atès el meu convenciment que havia de guardar un silenci llarg i prudent. Passades unes quantes dècades, però, ja entrat en l'edat provecta, he cregut que, al cap dels anys, sí que pot ser útil dreçar un relat personal. Quan els paràmetres polítics i socials d'aquell moment ja són història i el nostre país —i el món sencer— es troba en una altra etapa, aquest relat pot tenir, a més de l'interès del testimoni directe, la virtut de l'explicació pública deguda.

Es tracta d'un llibre de memòries personals, en el qual l'autor no pretén parlar en nom de ningú més que d'ell mateix. S'ha de llegir, doncs, com l'atestat d'una trajectòria individual, inscrita, això sí, en una aventura col·lectiva, la d'un sector de l'independentisme català a l'època de referència, justament aquell que, al llarg del segle XX, a partir d'Estat Català i de Nosaltes Sols!, va entroncar amb el Front Nacional de Catalunya i en la seva vessant militar amb EPOCA; un sector que amb l'arribada de la Transició postfranquista es va extingir, potser perquè la majoria dels qui vam nodrir les seves files ho

vam fer més per volenterositat patriòtica que no pas per càlcul polític.

He de puntualitzar que no he volgut fer, ni de lluny, un treball historiogràfic: el contingut del llibre és fragmentari i el fil conductor és el record. Tampoc no vol ser un producte periodístic, si bé del periodisme, que he practicat durant uns quants anys, se me n'ha empeltat l'afany de datar amb precisió tot allò que he pogut i d'enriquir molts passatges amb informacions complementàries i fins i tot amb aportacions documentals, escrites o en imatge. Però, en essència, es tracta d'un relat literari del gènere memòries en el qual s'explica la trajectòria d'un militant independentista a la dècada del 1970 en les seves dues vessants, no sempre nítidament destriables, d'aventura individual i de paradigma d'un recorregut col·lectiu. Una trajectòria que el durà fatalment a caure en mans de l'enemic i conèixer la presó, al subsegüent alliberament gràcies a les incerteses de la Transició, i, finalment, al colofó expiatori d'un llarg exili de vint anys.

No són, tampoc, les memòries d'una personalitat política de primera línia, ni les d'un cavaller de fortuna amb un deixant de gestes heroiques, sinó les d'algú que, encara que va estar a les cúpules de les dues organitzacions per les quals va passar, només va ser, en essència i per mentalitat, un militant de base que va posar, com tants altres, el seu gra de sorra en la lluita per l'alliberament nacional. En certa manera, el camí recorregut pel protagonista del llibre —tant en les seves línies generals com en els components anecdòtics— ben segur que no difereix gaire d'aquell que van fressar, en els mateixos anys, molts altres joves enquadrats en les files dels partits i organitzacions de caràcter independentista.

He volgut explicar-ho tot amb un cert detall, contextualitzant cada etapa, però sense perdre el fil de l'aventura personal. I és que, a parer meu, és justament l'aventura personal allò que pot tenir més interès per a una gran majoria dels lectors, que, en

darrer terme, també poden llegir el llibre com una novel·la —un *roman-vérité*—, amb el plantejament, el nus i el desenllaç, no en un entorn de ficció, sinó amb personatges de carn i ossos i amb totes les situacions reals, dins un marc polític i social del nostre país que avui ja és història.

Són aquests, doncs, el tarannà i l'objectiu d'aquest llibre. No he pretès, com a vegades es fa en relats d'aquesta mena, passar comptes amb ningú —per bé que no he volgut ocultar algunes desavinences—, ni penjar-me cap medalla, ni maquillar aspectes cantelluts, ni mutilar amb restriccions mentals cap fet ni circumstància. Tot i que és inevitable que qualsevol relat comporti una interpretació, m'ha regit la voluntat de traslladar a la lletra escrita tot allò que m'ha dictat el record. I ho he fet deixant fluir la ploma amb honestedat, sense afegir-hi reflexions analítiques ni cap comentari correctiu sobre com veig ara, amb la perspectiva del temps, algunes de les coses que explico.

Com va dir Muhammad Ali, «l'home que veu el món als seixanta anys igual que el veia als vint ha perdut quaranta anys de la seva vida». Naturalment, algunes conviccions i seguretats que tenia als meus vint i trenta anys, avui les veig de manera diferent, però he cregut que no era aquest el lloc per a expressar-ho ni, menys encara, per a aplicar cataplasmes justificatius que podrien desvirtuar la realitat narrada.

I una última cosa: quan algú m'ha preguntat si creia que tot allò va valer la pena, sempre li he respost amb la jaculatòria del poeta: «res no és mesquí ni cap hora és isarda». O bé, parafrasejant Mandela: «si tingués el temps a les mans, tornaria a fer el mateix».

A. V.